

REZUMAT

Problemele de mediu precum schimbarea climatică, poluarea, epuizarea resurselor, coroborate cu nevoia susținerii creșterii economice văzută prin prisma evoluției demografice globale au repercutat asupra calității vieții oamenilor. Această intercondiționare existentă între factorii economie-mediu-social m-a determinat să elaborez teza cu titlul „Impactul programelor comunitare și naționale de mediu asupra dezvoltării durabile în România”.

Rațiunea care a stat la baza alegerii temei este de fapt paradoxul ultimilor 20 de ani, perioadă în care s-au semnalat îmbunătățiri substanțiale în nivelul de trai și, totuși, există 1 miliard de oameni săraci, fără acces la un minim decent, devenind astfel victime ale schimbărilor de mediu și social-economice. Bunăstarea umană este dezideratul fiecărei persoane, deziderat care se materializează prin dobândirea unor oportunități menite să le valorizeze potențialul. Îmbunătățirea acestui parametru este calea cea mai sigură spre dezvoltare.

Omul, prin activitatea sa economică, elaborează strategii ignorând mediul. *“Natura nu minte niciodată”* - spunea Eminescu; e o datorie morală ca noi să păstrăm nealterat edificiul naturii, să administrăm corect natura, să nu o supunem provocărilor, pentru că acestea sunt ireversibile, generatoare de riscuri majore, ceea ce ar conduce la imposibilitatea refacerii capitalului natural.

Sunt de mare actualitate ideile lui William Petty, părintele economiei politice, care considera că „dacă omul conlucrează cu natura, bunăstarea nu va întârzia să apară”. Adaptare, atenuare, impact sunt cuvinte pentru o analiză critică, coerentă, nepărtinitoare a politicilor de mediu pentru problematica complexă a schimbărilor climatice. În lipsa unor măsuri categorice, timpurii, costurile cresc, iar rezultatele benefice sunt restricționate numeric. Acțiunile care au în prim plan schimbările climatice vor fi eficace, dacă la scară globală se vor îmbunătăți tehnologiile. Acțiunile de cercetare-dezvoltare trebuie să contribuie pertinent și sistematic la elaborarea de strategii.

Dezvoltarea durabilă s-a impus ca un corolar al termenului economic dezvoltare, aceasta se dorește a fi însumarea considerentelor economice, de mediu și sociale atât pentru prezent, dar mai ales pentru viitor. Conceptul dezvoltare durabilă ocupă un loc important în cadrul întrunirilor la nivel global, european, încă din anul 1972, anul când a fost enunțat pentru prima dată. Au fost elaborate strategii necesare atingerii obiectivelor dezvoltării durabile, indicatori mențiți să precizeze rezultatul implementării politicilor, planuri naționale orientate către atingerea țintelor propuse. Am abordat întregul sistem al dezvoltării durabile din perspectiva pilonului mediu pentru că natura oferă resursele necesare atât creșterii economice, cât și vieții pe Pământ; în același timp, atât creșterea economică, cât și comportamentul cetățenilor afectează echilibrul ecologic.

Prezenta lucrare îmbină abordarea teoretică cu cea analitică, aduce soluții în atingerea obiectivelor de mediu ale dezvoltării durabile. Am folosit

materiale bibliografice naționale și internaționale recente, menite să demonstreze caracterul multidimensional al dezvoltării durabile, importanța protejării mediului pentru o dezvoltare economică durabilă.

Teza a fost constituită pe următoarele nivele: încadrarea conceptului dezvoltare durabilă, rolul politicii de mediu comunitare și naționale în atingerea dezvoltării durabile, studiul de caz privind implementarea programelor de mediu în județul Prahova. Structurată pe șase capitole, introducere și concluzii, teza prezintă un spectru larg de probleme, începând cu analiza teoretică a dezvoltării durabile, concept multidimensional, continuând cu importanța protecției mediului, ultimul capitol fiind reprezentat de studiul de caz.

Am considerat necesară clarificarea teoretică a conceptului dezvoltare durabilă, de aceea **primul capitol** al tezei este destinat prezentării termenilor economici creștere – dezvoltare - dezvoltare economică durabilă. Creșterea economică este un concept economic, pe când dezvoltarea economică face legătura dintre economie, social, politic, cultural, ambiental, științific, spiritual, uman. Dezvoltarea economică este un concept multidimensional care incumbă aspecte economice, generatoare de creștere și progres. Dirijiste, clasice, neoclasice, globale, structurale, statice, dinamice – teoriile și modelele creșterii economice nu pot ignora realitatea – realitatea economică, socială, implicării directe sau nondirecte a statului, legăturii indisolubile dintre teorie și practică, o realitate ce se cere atent radiografiată din punct de vedere evolutiv. Îngrijorările privind forme noi de dezvoltare l-au îndrumat pe dr. economist Aurelio Peccei să formeze în anul 1968 un grup alcătuit din 70 reprezentanți din 25 țări sub titulatura *Clubul de la Roma*. Teoriile privind creșterea și dezvoltarea economică emise de membrii acestui club au primit critici din partea altor oameni de știință ai vremii (*Modelul Bariloche, Leontief*). Creșterea economică zero a fost privită de neconceput pentru țările în curs de dezvoltare, ceea ce a determinat apariția sintagmei dezvoltare durabilă. Cel mai amplu concept al dezvoltării economice a cunoscut din anul adoptării, 1972, până în zilele noastre, multiple abordări. Membrii Clubului de la Roma consideră că sărăcia-bariera către dezvoltarea durabilă-reprezintă un aspect pozitiv cu beneficii asupra stopării creșterii economice, scăderea natalității și reducerea consumului. Termenul dezvoltare durabilă a pornit de la conștientizarea limitării resurselor naturale și accentuării poluării. Cum stoparea dezvoltării economice ar fi fost de neconceput (soluția Raportului *Limitele creșterii*), noua formulă a dezvoltării economice a inclus grija față de mediu. *Dezvoltarea economică durabilă* este forma dezvoltării economice menită să asigure satisfacerea cerințelor prezente de consum fără a le compromite sau prejudicia pe cele ale generațiilor viitoare. Îmbinarea creșterii economice, cu echitatea socială și protecția mediului înconjurător pentru prezent, dar și viitor este fundamentul noii forme a dezvoltării economice durabile, bazată pe *eficiență*. Am dorit să pun accent pe ideea că noua economie trebuie să fie *eficientă din punct de vedere al folosirii resurselor*. Dorința de profit atrage insecuritatea ecologică. Aceasta înseamnă ridicarea standardului de viață prezent, dar cu urmări nefaste în viitor. Se impune compatibilizarea criteriilor *eficienței economice* cu acele criterii de eficiență

social-umană, ecologică pentru garantarea șanselor generațiilor viitoare, obținându-se astfel o creștere economică consolidată. Am dorit să evidențiez faptul că dezvoltarea economică durabilă are ca fundament eco-eficiența prin care procesele de producție, ajutate de inovare, evoluția tehnologică, nu afectează mediul, exploatarea resurselor ține cont de capacitatea de regenerare a naturii, iar limitele de emisie poluanți impuse de politica de mediu sunt respectate. Termenul eco - eficiență se regăsește și în dimensiunea economică, dar și în cea ecologică. Se consumă cât mai puține resurse (se îndeplinește cerința privind consumul durabil și caracterul limitat al resurselor) pentru a se obține cât mai multe produse, ceea ce este dezideratul dezvoltării durabile (consum redus, profit maxim).

Capitolul doi prezintă conceptul dezvoltare durabilă din perspectiva apariției, consolidării și operaționalizării sale în literatura economică, dar și din perspectiva caracterului său multidimensional. Sunt prezentate premisele care au constituit apariția acestui concept. Conceptul dezvoltare durabilă a apărut în urma conștientizării impactului negativ al creșterii economice tradiționale asupra mediului înconjurător prin care condițiile de trai sunt afectate. Accentul a început să se pună pe ocrotirea mediului, conservarea resurselor, acțiuni care vor facilita dezvoltarea economică viitoare (natura fiind un factor al dezvoltării și creșterii economice) și implicit dezvoltarea umană durabilă. Problemele de mediu precum poluarea, consumul irațional de resurse din care rezultă adâncirea discrepanțelor sociale au constituit bazele necesității reorientării creșterii economice. Ca urmare a problemelor evidențiate în cadrul Conferinței de la Stockholm și a raportului *Limitele creșterii*, ONU a avut inițiativa de a crea *Comisia Mondială asupra Mediului și Dezvoltării*. În 1987 în cadrul raportului acestei comisii, intitulat „Viitorul nostru comun” a fost emisă cea mai cunoscută definiție a termenului dezvoltare durabilă în care accentul cade pe dezvoltarea prezentă, dar mai ales viitoare. Ca orice concept nou, dezvoltarea orientată spre viitor, trebuie să găsească răspuns la anumite provocări: numărul locuitorilor planetei ținând cont de relația invers proporțională dintre creșterea populației și resursele oferite de natură, producția care se cere a se realiza fără ca mediul natural să fie afectat, echitatea între generații și în cadrul aceleiași generație. În cadrul conferinței de la Rio de Janeiro din anul 1992 s-a evidențiat importanța menținerii echilibrului economie-mediu necesară dezvoltării, însăși prin denumire, *Conferința Mondială ONU pentru mediu și dezvoltare*. În perioada 1992-2012 întrunirile globale au avut același interes: capacitatea de dezvoltare prezentă și viitoare. Pentru a deveni viabil acest concept, în elaborarea documentelor oficiale, s-au stabilit principiile, puncte de sprijin pentru o corectă și eficientă implementare a dezvoltării durabile. Aplicarea principiilor se va finaliza cu realizarea obiectivelor propuse. Dezvoltarea umană, ca țel primordial, nu poate fi realizată decât prin interacționarea obiectivelor economice cu obiectivele de mediu. Ființa umană este prioritară dezvoltării durabile, sectoarele economice se supun normelor privind protecția mediului pentru a asigura sănătatea oamenilor. Dezvoltarea durabilă se poate atinge numai în condițiile în care sectoarele economice își ghidează activitatea respectând cerințele de mediu.

Am dorit să evidențiez caracterul multidimensional al conceptului dezvoltare durabilă. Astfel, folosind literatura internațională de specialitate, am reliefat diferite abordări ale unui pilon în detrimentul altuia în funcție de specificul fiecărui domeniu. Socialul vizează bunăstarea umană prin asigurarea unor condiții decente de trai. Valența pluridimensională a dezvoltării durabile constă în capacitatea acestor piloni de a acționa unitar în beneficiul generației actuale și viitoare.

Obiectivele enunțate la nivel mondial propice unei dezvoltări sustenabile au fost înglobate pentru statele comunitare în *Strategia de Dezvoltare Durabilă a Uniunii Europene* din 2001 (bazată pe Strategia de la Lisabona din 2000), reînnoită în 2006. Se urmărește limitarea schimbărilor climatice, utilizarea unui transport durabil, promovarea modelelor de producție și consum durabile, îmbunătățirea stării de sănătate a populației, includerea socială. Strategia Europa 2020 vine să completeze țelurile propuse la nivel comunitar prin susținerea creșterii inteligente, durabile, incluzive. Se dorește atingerea gradului de ocupare de 75%, investiția în cercetare să fie de 3% din PIB, eficiența energetică, producerea energiei regenerabile, reducerea emisiilor gazelor cu efect de seră să atingă pragul de 20%. Ca orice proces, dezvoltarea durabilă trebuie cuantificată. De aceea, am considerat necesară abordarea unui subcapitol orientat spre acest aspect. Au fost creați indicatorii dezvoltării durabile cu scopul de a evidenția îndeplinirea obiectivelor propuse. Indicatorii dezvoltării durabile sunt deosebit de importanți pentru a marca progresul sau regresul țăintelor propuse. Rezultatele conturate servesc drept suport al deciziilor viitoare pentru atingerea durabilității.

În **al treilea capitol**, *Mediul și istoria politicii de mediu*, am reiterat traiectoria capitalului natural în evoluția sa din perspectiva gândirii economice. Am uzitat Dicționarul Larrousse pentru a defini semantic termenul mediu. Am considerat că este necesar să prezint situațiile lingvistice în care apare cuvântul mediu cu toate caracteristicile lui: natural, înconjurător, ambient, economic, social, cultural, cu intenția de a puncta rolul omului în transformările suferite, ajungându-se la o categorisire clară: mediul natural și mediul antropoc. Tabloul prefigurat este dovada de netăgăduit că acțiunea, implicarea omului este omniprezentă. Relația mediu-economie a cunoscut diferite abordări în istoria gândirii economice. Clasicii recunoșteau caracterul limitat al resurselor naturale. Adam Smith, autorul principiului *mâna invizibilă*, este un fin observator al mecanismelor economice în ceea ce privește exploatarea de capital. Un alt economist, J. Mill, se alătură teoriei smithiene, ba chiar sugera că orice creștere trebuie să tindă spre o stare de echilibru. Malthus a atras atenția asupra exploziei demografice, a analizat pertinent raportul dintre creșterea numerică a populației și cea a resurselor naturale. A reafirmat un adevăr nu tocmai optimist: capacitatea de reproducere a omului depășește capacitatea de refacere a naturii. Natura, în viziunea lui Marx, era folosită cu scopul de producere socială. David Ricardo vine cu o soluție de contracarare a consecințelor nefaste, considerând că încetinirea creșterii economice este un garant în fața scăderii volumului de resurse naturale.

Începutul anilor '60 ai secolului XX marchează apariția interesului față de mediu. Acesta este momentul când s-a conștientizat că dezvoltarea economică accelerată a condus la o criză a pilonilor mediu și social.

Preocupările privind protecția mediului natural s-au evidențiat prin organizarea de către UNESCO în anul 1968 a *Conferinței despre biosferă*, după care a urmat conferința cu rol decisiv în crearea politicii comunitare de mediu, Conferința Națiunilor Unite din 1972 de la Stockholm. De-a lungul timpului au avut loc diferite conferințe internaționale axate pe domeniile factorilor de mediu: aer (protocol emisii sulf, azot, protejare strat ozon, Protocol Kyoto, Convenția Schimbări Climatice), apă (poluate transfrontalieră râuri, Conferința Internațională apă și dezvoltare durabilă), sol (Conferință deșertificare).

Tratele Europene au abordat protecția mediului într-o manieră graduală. Dacă în Tratatul de la Roma din 1957, obiectivele de mediu erau considerate piedici în calea dezvoltării economice, Tratatul de la Maastrich 1992 recunoaște politica de mediu ca o politică de sine stătătoare a Uniunii Europene. Tratatul de la Amsterdam din 1997 îi acordă sintagmei dezvoltare durabilă statutul de prioritate absolută a preocupărilor Uniunii Europene. Integrarea politicii de mediu în alte politici europene are ca bază procesul de la Cardiff din 1998, reprezentând prima linie directoare a dezvoltării durabile. Un alt pas important al integrării obiectivelor de mediu în alte politici sectoriale a fost elaborarea Strategiei Dezvoltării Durabile în 2001 la Goteborg. În urma Consiliului European din 2004 s-a stabilit ca politica de mediu să fie revizuită anual. Tratatul de la Lisabona prezintă dezvoltarea durabilă ca un prim obiectiv al Uniunii Europene. Potrivit Tratatului, implicarea în acțiuni privind protecția mediului îi revine fiecărui stat membru, cât și Uniunii Europene, conform principiului subsidiarității. Tratatul ridică la cel mai înalt nivel necesitatea acțiunilor UE în combaterea problemei de mediu mondiale - schimbarea climatică. Astfel, sarcina de maximă importanță a Uniunii Europene este contribuția la stoparea schimbării climatice globale. Energia este un alt sector abordat în cadrul Tratatului pentru care obiectivele principale sunt creșterea securității aprovizionării, scăderea consumului de energie primară și dezvoltarea energiilor regenerabile. Statele membre se bucură de aplicarea principiului solidarității prin acordarea sprijinului în cazul problemelor apărute în procesul de aprovizionare cu energie.

Am accentuat nevoia de protecție a mediului, suport al creșterii și dezvoltării durabile. Epuizarea resurselor, poluarea sunt problemele de mediu care au dat naștere ideii că protecția mediului este parte integrantă a dezvoltării. Mediul înconjurător este liantul dintre creșterea economică și asigurarea calității vieții. Omul și mediul se află într-o relație de intercondiționare din care rezultă afectarea echilibrului ecologic și a condițiilor de viață. Pe termen lung, aceste efecte nedorite au repercusiuni asupra dezvoltării societății viitoare. Din păcate, târziu s-a remarcat faptul că individul este doar o componentă a sistemului numit natură. O perturbare a unui singur element natural produce urmări grave în întregul circuit. Importanța acordată protecției mediului a fost demonstrată de adoptarea principiului integrării prin

care toate sectoarele economice s-au supus activității de protecție a mediului, începând cu al șaselea program comunitar de acțiune pentru mediu și adoptarea la Göteborg în 2001 a Strategiei Dezvoltării Durabile a Uniunii Europene.

Al patrulea capitol prezintă politica comunitară de mediu pe fondul dezvoltării durabile. Am dorit să expun evoluția politicii de mediu în două etape: prima etapă (1973-2000) prin prisma rolului primelor cinci programe de acțiune pentru mediu, și a doua etapă (2001-prezent) prin prisma celui de al șaselea program de acțiune pentru mediu și inițiativelor Strategiei Europa 2000. Politica de mediu la nivel comunitar se bazează pe cele șase programe comunitare de acțiune pentru mediu. Primele cinci programe comunitare de mediu au însemnat conturarea politicii de mediu, de la începuturile ei prin abordări sectoriale ale problemelor, inițierea principiilor politicii de mediu, înființarea instrumentelor economice, până la conștientizarea importanței protecției mediului în contextul dezvoltării durabile. Dacă în cadrul tratatelor fondatoare Uniunii Europene lipsea grija față de mediu, evoluția politicii de mediu în cadrul celor cinci programe a constat în integrarea obiectivelor de mediu în cadrul tuturor sectoarelor economice. Am discutat directivele politicii de mediu orientate către direcțiile de acțiune pentru 4 arii prioritare dezvoltării durabile: schimbarea climatică, protecția naturii, conservarea resurselor naturale, sănătatea și mediul. Am adus **critici, păreri personale** referitoare la directivele politicii de mediu comunitare.

În domeniul schimbărilor climatice am propus:

- pentru *sistemul de comercializare a certificatelor de emisie gaze cu efect de seră* propun: impunerea cumpărării unui număr limitat de permise; profiturile din vânzarea permiselor să fie orientate în proporție de 75% în acțiuni de protecție a mediului (directiva specifică un procent de cel puțin 50%); dacă nu se dovedește acest lucru, să se perceapă impozite foarte mari pe profitul dobândit din vânzare; pentru a continua tranzacționarea certificatelor între țările UE, să se interzică returnarea TVA din partea statului de reședință;

- desfășurarea programului *Săptămâna Mobilității Europene* în fiecare oraș al țărilor comunitare în care diversele activități (Mersul cu bicicleta salvează Planeta, O zi fără masină) să aibă loc lunar;

- introducerea în programele școlare pentru învățământul gimnazial a disciplinelor prin intermediul cărora elevii să conștientizeze rolul lor în păstrarea curată a mediului (eco-calendar);

- să se conștientizeze la nivel de masă impactul dăunător al gazelor cu efect de seră, nu numai pentru azi, ci pentru mult mai târziu;

- pentru ca programele care vizează încurajarea producerii energiei regenerabile să-și găsească mai mulți adepți, recomand ca autoritățile competente să încurajeze reușitele prin acordarea unui anumit procent de reducere la impozitul pe clădire și teren; administrația locală să elibereze autorizație de construcție în regim de urgență;

- propun implicarea sectorului bancar prin derularea unor pachete și servicii atractive pentru persoanele fizice și juridice. Serviciile să aibă valență

consultativă și promoțională. Pachetele să cuprindă condițiile prevăzute pentru acordarea de credite avantajoase doar persoanelor fizice și persoanelor juridice care implementează programul de producere a energiei regenerabile. Dobânzile să fie atractive, iar rambursarea să se facă eşalonat în rate egale pe o durată mai mare de timp. Numărul de ani stabilit pentru plata creditului să fie cel puțin egal cu perioada de timp în care se obține amortizarea investiției. Acest produs bancar se poate adapta configurației economice specifice fiecărei țări. Persoanele juridice să încheie parteneriate cu ministerele din domeniul de activitate. În protocoalele elaborate să se prevadă anumite clauze ce lămuresc modalitățile, căile prin care ministerele vor fi parteneri sustenabili.

- propun o ierarhizare a consumatorilor industriali pe grupe de poluatori mai moderați sau mai agresivi. Costul energiei electrice să fie diferențiat folosind o scală unanim acceptată. Prețul plătit pentru consumul energiei convenționale să fie stabilit diferențiat atât pentru consumatorii casnici, cât și pentru cei industriali, în funcție de anumite praguri de consum. Cu cât consumul energiei convenționale se dovedește a fi nesustenabil, cu atât costul să fie mai mare.

Consider oportună inițiativa statelor europene de reducere a emisiei dioxidului de carbon până la 95 g CO₂/km. Chiar dacă diferența dintre propunerea făcută de statele membre și țările ostile regulamentului este mică (9 g), trebuie să conștientizăm că acțiunile benefice echilibrului ecologic trebuie întreprinse cât mai repede.

Comisia Europeană a propus în *aprilie 2013* elaborarea unor planuri naționale de acțiune în caz de *dezastre naturale* provocate de schimbările climatice. Dacă statele membre nu vor prezenta până în anul 2017 măsurile luate în acest sens, Comisia va emite o directivă prin care țările UE sunt obligate să aplice aceste planuri. Consider că această propunere este benefică oricărui stat, iar în urma studiilor realizate pe plan național și local, administrațiile publice să constituie un buget prin care să se realizeze acțiuni de prevenire și combatere a schimbărilor climatice (diguri pentru zonele amenințate de inundații, intervenția în agricultură în zonele cu temperaturi foarte ridicate).

Cât privește etichetarea energetică, cumpărătorul poate fi sau nu atras de informația privitoare la realitatea că produsul nu afectează mediul (încă o dată ne lovim de conștientizarea publicului, trăim într-o lume în care accentul cade pe beneficiile oferite în prezent). Însă, cea mai bună metodă de atragere a noilor cumpărători este oferirea unei reduceri. De aceea, consider că la cumpărarea produselor etichetate ecologic, oferirea unui discount în funcție de valoarea produsului sau a unui voucher de cumpărături din același magazin ar atrage cât mai mulți cumpărători.

Pentru *conservarea biodiversității* consider că ar fi oportună aplicarea unei legi privind obligația oricărui locuitor să planteze un copac. O altă măsură prin care creșterea economică se interferează într-un mod profitabil cu protecția mediului este promovarea ecoturismului în apropierea zonelor protejate prin Rețeaua Natura 2000, și nu numai.

Pentru o mai adâncă conștientizare a *problemelor de sănătate provocate de mediul poluat*, pentru elaborarea de noi directive ale politicii de mediu în conformitate cu amenințările asupra stării de sănătate, se cere implicarea organizațiilor de sănătate în stabilirea unor statistici recente, îmbunătățirea procesului de prelucrare a informațiilor la nivel național, regional, local.

Benefică unei dezvoltări durabile ar fi orientarea investițiilor în sectorul *servicii*, sectorul cu cea mai mare productivitate a resurselor.

Raportul Clubului de la Roma din anul 2012 își îndreaptă atenția către necesitatea unei economii circulare. Principiul *Nimic nu se pierde, totul se transformă* ar trebui să fie piatra de temelie a comportamentului nostru zilnic. Încă din formele cele mai mici de școlarizare, ar trebui adăugate în planurile de învățământ discipline privind transformarea deșeurilor în resurse. Depozitarea selectivă a deșeurilor trebuie privită drept cea mai ieftină măsură aplicată de noi pentru a salva natura. Modelul Germaniei, țara în care au fost implementate *tonomate pentru reciclarea pet-urilor*, reprezintă o altă măsură ce ar trebui luată în toate țările. Pentru a scădea cantitatea *deșeurilor* echipamentelor electrice și electronice, pe lângă directivele în vigoare, propun acordarea unei perioade mai mari de garanție a aparatelor pentru uz casnic; desfășurarea permanentă a programelor buy-back și într-o manieră mai atractivă. Consider amplasarea dispozitivelor de depozitare selectivă a deșeurilor în incinta fiecărei unități de învățământ, atât pentru creșterea gradului de reciclare, cât mai ales pentru conștientizarea importanței acordată acestei acțiuni. Depozitarea selectivă trebuie să devină o rutină zilnică.

În ceea ce privește propunerea Comisiei Europene din acest an cu privire la *reducerea consumului de ambalaje de plastic (pungile subțiri)*, consider că ar fi benefice atât adoptarea restricției în privința aprovizionării comercianților cu aceste produse, cât și aplicarea unor prețuri mai mari pe care ar trebui să le suporte cumpărătorii. Eco-taxele trebuie privite în această situație ca un impediment în achiziționarea pungilor pentru transport.

Capitolul cinci prezintă orientarea politicii de mediu a României în contextul dezvoltării durabile. Am structurat acest capitol pe mai multe subcapitole: Evoluția politicii ecologice; Protecția mediului natural, calea către durabilitate; Programe de finanțare; Stadiul la care a ajuns România privind protecția mediului.

Prima lege privind protecția naturii în România a fost emisă în anul 1930, iar momentul în care protecției mediului i s-a acordat o importanță deosebită a fost înființarea Ministerului Mediului în anul 1990. Din anul 1995, când a intrat în vigoare noua legislație în domeniul protecției mediului, principiile dezvoltării durabile, alături de principiile emise în cadrul Conferinței din Elveția, Lucerna (1993) „Un mediu pentru Europa”, concluziile strategiilor europene de dezvoltare durabilă de la Lisabona și Goteborg au constituit baza documentelor strategice sectoriale ale României. Baza legală a politicii de mediu în România o constituie implementarea acquis-ului de mediu. România a primit câteva amânări privind respectarea normelor europene de mediu, stipulate în Capitolul 22. Implementarea acquis-ului comunitar depinde de

starea dezvoltării economiei. Cum țara noastră a solicitat 11 perioade de tranziție, rezultă implicarea unor investiții și costuri foarte mari.

Durabilitatea ca atribut al dezvoltării economice are în prim plan relansarea creșterii economice ținând cont de resursele limitate oferite de planetă și de importanța capitalului natural în circuitul economic. România a înaintat Comisiei Europene planurile de mediu și obiectivele propuse pentru atingerea unei dezvoltări economice în armonie cu natura benefică dezvoltării umane durabile. Am dorit să punctez implicarea României în atingerea unei dezvoltări durabile. Am prezentat trasarea obiectivelor la nivelul anilor 2013, 2020, 2030 încadrate în *Strategia Dezvoltării Durabile* a României; am reliefat legătura dintre calitatea mediului și standardele de viață prin intermediul *Programul Național de Dezvoltare 2007-2013*; România, prin realizarea cerințelor în domeniile managementul deșeurilor, protecția resurselor naturale, poate îndeplini obiectivele din documentul *Strategia Europa 2020*; am enumerat Planurile Naționale de Mediu în sprijinul dezvoltării durabile.

Pentru că dezvoltarea durabilă este un deziderat global la atingerea căruia fiecare stat trebuie să-și aducă aportul, țările candidate ale Uniunii Europene au primit suport financiar pentru atingerea obiectivelor de mediu. Programul Operațional de Mediu a fost elaborat și adoptat pentru îmbunătățirea standardelor de mediu și de trai în România. POS-Mediu contribuie la atragerea fondurilor post-aderare pentru a continua programele de mediu comunitare îndreptate spre depășirea decalajelor existente între România și statele membre. Programele naționale de mediu sunt finanțate prin instrumentele economice: Fondul de Mediu, cheltuieli de mediu, investiții.

Am încheiat acest capitol cu prezentarea stadiului respectării standardelor europene de mediu de către țara noastră, folosind cercetarea cantitativă prin interpretarea Rapoartelor naționale de mediu și a datelor statistice furnizate de Institutul Național de Statistică.

Capitolul șase a fost destinat studiului de caz al prezentei lucrări. Am dorit să încadrez județul Prahova în regiunea de dezvoltare Sud-Muntenia pentru care am prezentat Strategia dezvoltării durabile și caracterizarea economico-socială. Subcapitolul doi prezintă descrierea județului Prahova și detaliază pe fiecare domeniu de mediu programele implementate (finanțare pre-aderare, post-aderare, Fondul de Mediu). Am abordat o cercetare cantitativă și calitativă pentru care am avut nevoie de datele furnizate de Consiliul Județean, Rapoartele de Mediu ale județului pentru perioada 2006-2011, Direcția Județeană de Statistică, Rapoarte de Mediu ale Regiunii Sud-Muntenia. De asemenea, am folosit datele furnizate de departamentele de informare ale Fondului de Mediu și POS-Mediu.

Pentru a expune impactul programelor de mediu am calculat Indicatorii dezvoltării durabile la nivelul județului Prahova prin abordarea din cadrul Indexului Societății Durabile a indicatorilor grupați astfel: indicatori care exprimă starea mediului (Calitate aer, Calitate ape de suprafață, Calitate sol, Emisii gaze cu efect de seră), indicatori care exprimă calitatea vieții (Apă Potabilă Suficientă, Servicii Salubritate corespunzătoare, Speranța de viață), indicatori care exprimă gradul de sustenabilitate a resurselor (Reciclare

deșeuri, Consum Energie din surse regenerabile, Conservarea biodiversității, Starea pădurilor). Am dorit să relievez impactul Programului Național de Îmbunătățire a mediului prin Realizare Spații verzi, astfel am calculat Indicatorul Spații verzi care exprimă suprafața ocupată de spații verzi de care beneficiază fiecare locuitor.

Cercetarea întreprinsă permite radiografierea și detalierea unui proces amplu de luare a deciziilor corecte, dincolo de cifre seci de natură statistică.

Apelarea la performanță, constanță, corectitudine, atitudine comportamentală de înalt civism va conduce la înlăturarea efectelor nocive și la înscrierea României în marea familie europeană pe segmental mediu, cu realizări notabile la toți parametrii, va face posibilă refacerea și conservarea capitalului natural, ca o garantare a interacțiunii inter și intragenerații.

Perenitatea capitalului natural este însăși perenitatea ființei umane.

Cuvinte cheie:

- Creștere economică
- Dezvoltare economică
- Dezvoltare economică durabilă
- Dezvoltare durabilă
- Protecția mediului
- Bunăstare
- Ecotehnologii
- Politica de mediu
- Poluare
- Energii regenerabile
- Emisii gaze cu efect de seră